

BIULETYN KOWIEŃSKI

W I L B I

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) WIELKA-POHULANKA 19—7.

Nr.

Wilno, dnia 5 lipca 1934 r.

1088.

T r e ś ć n u m e r u :

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

K r o n i k a.

	Dz.	Str.
1. Zwołanie konferencji trzech państw bałtyckich przez Litwę.-	I.	1.
2. Sprawa tranzytu litewskiego przez Polskę.-	"	"
3. Dokoła inspekcji kolei żelaznych na pograniczu polsko-litewskim.-	"	"
4. Prasa fińska i estońska o wynikach podróży płk. Prystora.-	"	"
5. Dokoła międzynarodowej konferencji kolejowej w Kownie z udziałem Polski.-	"	"
6. Delegacja litewska na konferencji kolejowej w Krakowie.-	"	"
7. Litwa na międzynarodowej konferencji pracy.-	"	"
8. Powrót handlowej delegacji litewskiej z Londynu.-	"	"
9. Nowy poseł łotewski w Litwie.-	"	2.
10. Konferencja Towarzystw Jedności Litwy, Łotwy i Estonji.-	"	"
11. Podróż posła Lindhagena do Finlandji, państw bałtyckich i Polski.-	"	"
12. Podróż posła Zechlina do Niemiec.-	"	"
13. Lot eskadry litewskiej.-	"	"
14. Wycieczka parlamentarzystów francuskich do Litwy.-	"	"
15. Prasa czeskosłowacka o Litwie -	"	3.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WENWĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

K r o n i k a.

16. Walny zjazd związku ludowców.-	III.	"
------------------------------------	------	---

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

K r o n i k a.

17. Stanowisko prasy niemieckiej w sprawie usunięcia Dyrektorjatu dr.Schreibera.-	VII.	4.
---	------	----

x

x

x

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

K r o n i k a . -

Zwołanie konferencji trzech państw bałtyckich przez Litwę. /VII.1934 r./: Z Kowna donoszą, iż ogłoszony został urzędowy komunikat o zwołaniu na dzień 7 lipca r.b. konferencji trzech państw bałtyckich.

Sprawa tranzytu litewskiego przez Polskę. "Liet.Žin." Nr. 145 z 28 czerwca /VII.1934 r./ donoszą, iż w związku z zamknięciem tranzytu litewskiego przez Niemcy dostawa towarów do Austrii i Czechosłowacji możliwa jest tylko przez Polskę.

Prasa kowieńska z dn.2 lipca r.b. podaje, iż według informacji "Ostseebeobachter" w związku z ograniczeniem tranzytu towarów litewskich wysłano dwa wagony z masłem litewskim przez port kłajpedzki i Polskę do Czechosłowacji. Pismo zaznacza, iż są to pierwsze konkretne wyniki wizyty płk.Prystora w Litwie.

Dokoła inspekcji kolei żelaznych na pograniczu polsko-litewskim. Prasa kowieńska z 2.VII.1934 r. podaje, iż według informacji "Idische Stimme" lit.minister Komunikacji dokonał inspekcji linii kolejowej Kowno - Jewje. Krażą pogłoski, iż postanowiona została naprawa tej linii kolejowej, a to w celu dostosowania jej do importu towarów.

Radjo Kowieńskie w dniu 4 lipca r.b. w ramach komunikatów "Elty" zementowano pogłoski prasy litewskiej o naprawie wspomnianej linii granicznej w celu nawiązania komunikacji z Polską i zapewniło, iż inspekcja ministra Komunikacji miała charakter ogólny.- /Nasłuch własny red."Biul.Kow."/.-

Prasa fińska i estońska o wynikach podróży płk. Prystora. Prasa kowieńska z dn. 2 lipca r.b. komunikuje, iż prasa fińska i estońska żywo omawia wyniki podróży płk.Prystora do Kowna. Dzienniki obu tych krajów utrzymują, że w najbliższym czasie należy się spodziewać nawiązania normalnych stosunków konsularnych i gospodarczych między Litwą a Polską.

Dokoła międzynarodowej konferencji kolejowej w Kownie z udziałem Polski. Prasa kowieńska z dn.2 lipca r.b. donosi, iż Lit.M-stwo Komunikacji otrzymało od zarządu kolei sowieckich zawiadomienie, że wszystkie państwa, które mają wziąć udział w międzynarodowej konferencji kolejowej w Kownie, już ostatecznie wyraziły swą zgodę na udział w niej. Konferencja zostanie zwołana w dniu 10 września r.b. Jak wiadomo, w konferencji ma wziąć udział i Polska.

Delegacja litewska na konferencji kolejowej w Krakowie. Prasa kowieńska z dn.3.VII.1934 r.: Dnia 2 lipca r.b. udała się z Kowna do Krakowa delegacja litewska, która weźmie udział w konferencji kolejowej. W skład delegacji weszli: wicedyrektor wydziału handlowego M-stwa Komunikacji p.Masilunas oraz naczelnik wydziału taryf p.Burdulis. Konferencja rozpatrzy kwestję tranzytu przez Pomorze.

Litwa na międzynarodowej konferencji pracy. Prasa kowieńska z 3.VII.34 r. komunikuje, iż w dniu 30 czerwca r.b. powrócił z Genewy referent dla spraw L.N. przy Lit.M-stwie Spraw Zagranicznych dr.L.Natkieviczius, który brał udział w międzynarodowej konferencji pracy.

Powrót handlowej delegacji litewskiej z Londynu. Prasa kowieńska z 3.VII.1934 r. donosi, iż w dniu 1 lipca r.b. powróciła z Londynu delegacja litewska handlowa. Według ostatnich informacji litewsko-angielska umowa handlowa, której podpisanie ma w tych dniach nastąpić, wprowadzi wiele zmian do ogólnej struktury handlowej Litwy i wymiany towarów z innymi państwami. Według wszelkiego prawdopodobieństwa węgiel, cukier, śledzie, sól i cement będą importowane z Anglii.

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ

K o n k r e t n e

Zwrotne konferencje i fozesce pascy
policji w sprawie 8.VII.1984 r. 2
Koma donosa, iz ogloszony rozkaz urzadowy komunikacji o wzajemnym
na dzien 7 lipca r.d. konferencji trzech państw politycznych.

Przewodniczący i przewodniczący
Policji "Przetwory" Nr. 145 z 26 czerwca VII.1984 r. 1. dono-
sca, iz w swiatle z komunikacji transportu litewskiego przez Niemcy
dotyczy powrodo do kraju i Czechosłowacji moze być tylko
Przetwory.

Prasa kowieńska z dnia 2 lipca r.d. podaje, iz według informac-
cji "Przetwory" w swiatle z ograniczeniem transportu towarow
litewskich wyslano dwa wagony z maselnymi przetworami
Kijowem i Polakom do Czechosłowacji. Pismo zawiera, iz sa to
pierwsze konkretne wyniki pracy Przetwory w litwie.

Dokladnie informacja o konferencji
na polaczenie polskiej i litewskiej
Prasa kowieńska z 8.VII.1984 r. podaje, iz według informacji
"Przetwory" lit. Minister Komunikacji dokonali inspekcji
linii kolejowej Kowno - Jazda. Kwas polski, iz postawiono
postala naprawa tej linii kolejowej, a to w celu dotarczenia jej
do laboru towarow.

Radjo kowieńskie w dniu 4 lipca r.d. w ramach komunikacji
"Przetwory" zidentyfikowano polski proces litewskiej o naprawie wspomnia-
nej linii granicznej w celu nawiazania komunikacji z Polakami
naprawa, iz inspekcja ministra Komunikacji maia charakter
ogolny - "Przetwory" Nr. 145.

Prasa litewska i estonska o wyznaczeniu
podrozy polskiej Przetwory kowieńska z dn.
2 lipca r.d. komunikacja, iz prasa litewska i estonska tylko omawia
wyniki podrozy polskiej Przetwory obu krajow
utrzymuje, iz w najbliższym czasie nalezy sie spodziewac nastaw-
nia normalnych stosunkow konsularnych i gospodarczych między Lit-
wa i Polska.

Dokladnie informacja o konferencji
kolejowej w Kownie z udziałem Polakow
Prasa kowieńska z dnia 2 lipca r.d. donosi, iz Lit. M-stwo Komunikacji
otrzymalo od zarzadu kolei sowieckich zawiadomienie, iz wszystkie
pociagi, ktore maja przebiegac w litewskiej konferencji
kolejowej w Kownie, juz ostatecznie wyzly sie zgodz na odbicie
w niej. Konferencja zostanie zwolnna w dniu 10 września r.d. Jak
wiadomo, w konferencji sa wzajemnie Litwa i Polska.

Delagacja litewska na konferencje
kolejowej w Kownie z dnia 8.VII.
1984 r.: Data 2 lipca r.d. donosi, iz Koma do Kijowa dele-
gacja litewska, ktora wezlane ustalila w konferencji kolejowej.
W sklad delegacji weszli: wicedyrektor wydzialu handlowego M-stwa
Komunikacji Przetwory oraz asystent wydzialu Przetwory.
Konferencja rozpatrzy kwestje transportu przez Pomorze.

Litwa na miedzynarodowej konferencji
Prasa kowieńska z 8.VII.84 r. komunikacja, iz w dniu
30 czerwca r.d. powolali z genery referent dla spraw Lit. przy
Lit. M-stwo Konsularnych dr. B. Halkiewicz, ktory dal
udzial w miedzynarodowej konferencji pracy.

Powrot handlowej delegacji litewskiej
z dnia 8.VII.1984 r.
donosi, iz w dniu 1 lipca r.d. powolali z londyngu delegacja
litewska handlowa. Według ostatnich informacji litewsko-angielska
nowa handlowa, ktorej podjanie sa w tych dniach nastapi.
Wzajemnie nalezy zmlina do ogolnej struktury handlowej Litwy i wy-
kazany towarow z innymi państwami. Według wszelkiego przewo-
dotyczy wagi, cukru, soki i cement będą importowane
z Anglii.

Dotyczy to również wyrobów włókienniczych, zwłaszcza zaś bawełnianych. Dla głównych artykułów eksportowych Litwy zostanie częściowo zapewniony zbyt na rynkach angielskich. Natomiast niezbędnej gwarancji prawdopodobnie nie przyznano Litwie.

Nowy poseł łotewski w Litwie. Prasa kowieńska z dn.3.VII.1934 r.: Z Rygi donoszą, iż w tych dniach rząd łotewski zamianuje nowego posła w Litwie. Najpoważniejszym kandydatem na to stanowisko jest b.minister Spr.Zagranicznych p.Salnajs.

Konferencja Towarzystw Jedności Litwy, Łotwy i Estonji. Prasa kowieńska z 3.VII.1934 r. podaje, iż według informacji "Elty" w dniu 1 lipca r.b. odbyła się w Bulduri na wybrzeżu ryskiem, konferencja przedstawicieli sześciu Towarzystw Jedności Litwy, Łotwy i Estonji. Konferencji przewodniczył prezes T-stwa Jedności Łotewsko-Litewskiej inż.Riters. Na konferencji postanowiono zjednoczenie wszystkich sześciu towarzystw w jedną organizację, której biuro kolejno będzie się mieścić w Stolicach państw bałtyckich. W r.b. siedziba biura mieścić się będzie w Rydze. Do prezydjum biura zostali obrani, jako przedstawiciel Łotwy inż.Riters /prezes biura/, przedstawiciel Litwy burmistrz m.Kowna p.A.Merkis i Estonji p.Uesson.

Podróż posła Lindhagena do Finlandji, państw bałtyckich i Polski. "Liet.Aidas" Nr.148 z dn.3.VII.1934 r.: "Elta" donosi z Tallina, że bawi tam obecnie b.burmistrz Stokholmu, poseł parlamentu szwedzkiego Lindhagen, znany jako wybitny zwolennik współpracy państw skandynawskich z Finlandją, państwami bałtyckimi i Polską.

W wywiadzie udzielonym przedstawicielom prasy wyraził on pragnienie rozwoju współpracy państw bałtyckich w zakresie polityki zagranicznej, gospodarczej i kulturalnej, co byłoby najlepszą gwarancją niepodległości tych państw. Szwecja okazuje wzrastające zainteresowanie tym planem, Lindhagen zaś przybył do Nadbałtyki, pragnąc zbadać zapatrywania na tę sprawę w państwach bałtyckich. Współpraca tych państw winna objąć wszystkie dziedziny z wyjątkiem wojskowej, zaś ostatecznym jej celem byłoby utworzenie związku na terenie wschodnich wybrzeży bałtyckich. Ponieważ jednak nie można tego celu osiągnąć, należy dążyć do jak najściślejszej współpracy tych państw w Genewie. Zdaniem Lindhagena pożądanem byłoby zwołanie konferencji państw skandynawskich, bałtyckich, Finlandji i Polski w celu poszukiwania metod i dróg ścisłej współpracy. Na dzień 2 lipca r.b. zapowiedziany został wyjazd Lindhagena z Estoji do Helsingforsu, gdzie zbiera się konferencja parlamentarzystów państw skandynawskich. Stąd Lindhagen uda się do Łotwy, Litwy i Polski.

Prasa litewska z dn.2 lipca r.b. donosi, iż Lindhagen odwiedzi Kowno i Kłajpedę w końcu lipca r.b.

Podróż posła Zechlina do Niemiec. Prasa kowieńska z dn.2 lipca, donosi, iż w dniu 30 czerwca r.b. wyjechał do Królewca poseł niemiecki p.Zechlin.

Lot eskadry litewskiej. Prasa litewska z dn. 2 lipca 1934 r. podaje, iż według informacji agencji Reutersa płk.Gustajtis wraz ze swymi towarzyszami zwiedził szereg angielskich miast prowincjonalnych. Dnia 2 b.m. eskadra litewska wystartowała do Paryża.

Wycieczka parlamentarzystów francuskich do Litwy. Prasa kowieńska z 2.VII.1934 r. podaje, iż w sezonie letnim r.b. odwiedzi państwa bałtyckie, a przede wszystkim Litwę wycieczka parlamentarzystów francuskich, mająca na celu zaznajomienie się z ekonomiczną sytuacją państw bałtyckich. Francuskie koła polityczne mają obecnie większe zainteresowanie dla Litwy w związku z jej energicznymi posunięciami w Kłajpedzie. Wpływowe francuskie koła handlowe wyrażają chęć ekonomicznego poparcia Litwy, co byłoby rekompensatą za niemieckie represje handlowe.

Prasa czechosłowacka o Litwie. "Rytas" z dn.3.VII.1934 r. donosi, iż "Prager Tageblatt" w obszernym artykule dowodzi, iż obecna sytuacja międzynarodowa odbiła się także na stosunkach litewskich. Niemcy i Polska prowadzą otwartą politykę antylitewską, przyczem Niemcom chodzi o Kłajpedę, zaś Polsce o Wilno. Bodźcem dla wypadków dn.7 czerwca stał się także przewrót w Lotwie, który wywołał odpowiednią atmosferę.

Praski "Montagsblatt" wyraża zdanie, iż w ostatnim alarmie na Litwie uwidoczniły się także wpływy niemieckie. Generalny konsul niemiecki w Kłajpedzie stał się ostatnio bardziej potężny, niż sam gubernator litewski. Czechosłowackie pismo "Czesky Kraj" w artykule poświęconym Litwie pisze, iż chociaż Polska otrzymała od Austrii Galicję, zaś od Niemiec Pomorze, nie ograniczyła swych pragnień zaborczych i zagarnęła część Cieszyna oraz Wileńszczyzny. Pismo zaznacza, że o jakiegokolwiek większości polskiej w Wilnie nie może być mowy. Krają obecnie pogłoski, iż Polska i Litwa pragną połączyć się w jedno państwo. Nie wiadomo jednak co na to powie Berlin, gdyż hitlerowskie Niemcy po ewentualnem zajęciu państw bałtyckich chciałyby pozostawić otwartą drogę do ZSSR. Polska nie mogłaby się sprzeciwić zagarnięciu państw bałtyckich, gdyż zawarła pakt o nieagresji. Czy Polska zawierając ten pakt nie wygrzebała sama sobie dołu pokaże, zdaniem "Czesky Kraj", przyszłość.-

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WENĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.-

K r o n i k a . -

W a l n y z j a z d z w i ą z k u l u d o w c ó w. "Liet.Žin." Nr.146 z 30 czerwca /VII.1934 r./: Dnia 29 czerwca r.b. w Kownie rozpoczął się walny zjazd przedstawicieli związku ludowców, na który przybyło 106 delegatów oraz zgórą 200 gości. Po złatwieniu formalności wstępnych głos zabrał p.M.Śleżewiczius, który w imieniu Centralnego Komitetu Zw.Ludowców wygłosił sprawozdanie na temat wewnętrznej i zagranicznej polityki. Mówiąc o polityce wewnętrznej Śleżewiczius oświadczył, iż wyniki jej w zupełności potwierdziły przewidywania związku ludowców. Charakteryzując politykę zagraniczną Śleżewiczius oświadczył, iż w Polsce również panuje dyktatura Piłsudskiego, lecz jednocześnie jest tam stosunkowo duża swoboda prasy i istnieje parlament, w którym można dać wyraz opinii publicznej. Nawet w Niemczech widzimy parlament i tylko w Litwie go niema.

Mówi się, iż całe społeczeństwo darzy zaufaniem związek narodowców. Jeśli tak jest, w takim razie niech zostanie powołane, zgodnie z zasadami konstytucji, przedstawicielstwo narodu i jeżeli w przedstawicielstwie tem narodowcy uzyskają większość, my pierwsi, powiada Śleżewiczius, schylimy przed nimi czoło.

W dalszym ciągu Śleżewiczius odpiera zarzuty, jakoby związek ludowców wrogo jest usposobiony względem armji litewskiej i stwierdza, iż to nie jest prawdą.

"Lietuvos Žinios" Nr. 147 z dn.2 lipca r.b. Mówiąc w dalszym ciągu o polityce zagranicznej p.M.Śleżewiczius konstatuje, iż zw. ludowców nigdy nie zapatrywał się na te sprawy z punktu widzenia partyjnego, lecz zawsze podchodził do nich z punktu widzenia państwowego i bez względu na to, kto stał u steru rządu, zawsze pochwalał korzystne posunięcia. Dzisiaj wypada skonstatować, iż zwyciężyła linja lansowana w dziedzinie polityki zagranicznej przez zw.ludowców w obronie której od kilku lat występowały: "Lietuvos Žinios" i "Lietuvos Utininkas". Niedobrze jest jednak, iż rozumienie przychodzi w ostatniej chwili i opuszcza się bardziej pomyślne warunki. To samo można powiedzieć i o sprawie wileńskiej."My, powiada Śleżewiczius, nie wyrzekliśmy się i nie wyrzekniemy się Wilna. Kwestję stosunków z Polską podnosiliśmy już oddawna, lecz i w związku z tem spotykały nas różne wyzwiska i dopiero później poczęli zachowywać się inaczej ludzie stojący u władzy, których odwiedza dziś Prystor. Lecz i to dzieje się w nieprzychylnych warunkach. Niemcy zamknęły tranzyt a Litwa znajduje się w warunkach bardzo niesprzyjających dla rokowań. Polityka proniemiecka poniosła porażkę, a dzisiaj Niemcy pragnęłyby, by Litwa uległa im wzamian na import słoń.

